

privind receptarea operei de artă la vârsta adolescenței, cu scopul optimizării procesului de îndrumare a elevilor pe drumul înțelegerii estetice a lucrărilor din muzeu.

* * *

Răspunzind interesului manifestat de elevi față de formele uneori mai greu accesibile ale artei contemporane, secția de propagandă a muzeului de artă a inițiat, de asemenea cu concursul Institutului de psihologie, o anchetă privind atitudinea auditorilor lectoratului față de arta secolului nostru. Pentru aceasta au fost adaptate la condițiile noastre câteva din principalele metode de investigație folosite în cadrul unei mari anchete asemănătoare, desfășurate la Toronto (Canada), sub auspiciile ICOM-ului. În lumina rezultatelor parțiale deosebit de interesante, deja obținute, acest experiment va continua și în anul viitor, scopul principal fiind găsirea unor metode cit

mai adecvate capacității de înțelegere a școlărilor, pentru a-i face să se apropie cu discernământ de creația artistică a secolului al XX-lea.

***

Programul lectoratului de vară pentru tineretul școlar și studentesc, la care au participat și vizitatori adulți, și-a propus ca, prin intermediul a șase expuneri, fiecare prezentată de două ori *, însoțite de proiecții de diapozitive și de filme despre artă, să completeze cunoștințele transmise în timpul anului școlar. De aceea, trei dintre aceste conferințe-lecții au ca subiect dezvoltarea unor teme privind tehnicile și genurile picturii, sculpturii și artei grafice, iar alte trei sînt dedicate unor aniversări recomandate de UNESCO și anume: 100 de ani de la prima expoziție a impresionistilor, 100 de ani de la nașterea lui Th. Pallady și 500 de ani de la nașterea lui A. Dürer.

*) PROGRAMUL LECTORATULUI DE VARĂ

marți 6 iulie ora 11 și vineri 9 iulie ora 17	<i>Despre tehnicile și genurile picturii</i> (conferențiar : <i>Maria Cătănescu</i>) <i>Filmele</i> : Imagini medievale Rousseau Vameșul Fundăția Maeght
marți 20 iulie ora 11 și vineri 23 iulie ora 17	<i>100 de ani de la prima expoziție a impresionistilor.</i> (Conferențiar : <i>Eugenia Ioanovici</i>) <i>Filmele</i> : Impresioniștii Claude Monet
marți 3 august ora 11 și vineri 6 august ora 17	<i>Theodor Pallady</i> (100 de ani de la naștere) (conferențiar : <i>Maria Cătănescu</i>) <i>Filmele</i> : Muzeul „L'Annonciade” din St. Tropez Matisse.
marți 17 august ora 11 și vineri 20 august ora 17	<i>Despre tehnicile și evoluția sculpturii.</i> (conferențiar : <i>Doina Teodorescu</i>) <i>Filmele</i> : Evanghelia de piatră Infernul lui Rodin
marți 31 august ora 11 și vineri 3 sept. ora 17.	<i>Despre tehnicile și genurile graficii.</i> (conferențiar : <i>Eugenia Gavrea</i>) <i>Filmele</i> : Muzeul din Albi (Toulouse—Lautrec) Picasso desenator
marți 14 sept. ora 11 și vineri 17 sept. ora 17.	<i>Albrecht Dürer</i> (500 ani de la naștere) (conferențiar : <i>Doina Teodorescu</i>) <i>Filmele</i> : Frații Clouet la Chantilly Beaune, polipticul de Rogier van der Weiden.

Marcela SÂNDULESCU

PE MARGINEA DISCUȚIEI DESPRE MUZELE SĂTEȘTI

La mijlocul lunii aprilie, în comuna Maieru, a avut loc un simpozion, organizat de muzeul sătesc, axat pe studierea unor aspecte de istorie locală, de istoria învățămîntului în comună, a

portului și a folclorului local. Comuna Maieru este aceeași în care locuitorii au construit o clădire specială pentru muzeul sătesc, comuna în care s-au adunat câteva mii de piese de etnografie

și artă populară și unele mărturii asupra lui Liviu Rebreanu și a familiei sale, știut fiind că Vasile Rebreanu, tatăl scriitorului, a predat o vreme în școala din Maieru și a locuit aici cu întreaga familie.

Muzeul din Maieru — în curs de organizare, în zilele în care se fac aceste însemnări — și-a căpătat, datorită muncii pasionate și competenței prof. Ursula Sever, renumele unui instituții care își organizează activitatea pe direcțiile obligatorii ale muncii muzeografice: cercetare, conservarea exponatelor, activitate de valorificare.

În ce măsură nivelul acestui muzeu comunal reprezintă nivelul general al muzeelor sătești din jud. Bistrița-Năsăud, îl rugăm pe tov. Ștefan Dănilă, directorul Muzeului de istorie din Bistrița, să ne spună.

— Muzeele sătești sînt o sabie cu două tăișuri dacă nu sînt îndrumate, de la bun început, de organe culturale competente și de muzeul județean. La Maieru, lucrurile se desfășoară în limita exigențelor științifice ale muzeografiei noastre: s-au adunat valoroase colecții de interes local, se pun bazele unor activități diverse cu publicul, muzeul își statornicește un loc important în viața culturală a satului.

Colaborarea strînsă dintre muzeul județean și aceste nuclee sătești este un element obligatoriu, care slujește interesele și primei și celei de a doua categorii de muzee. Nu folosește nimănui dacă muzeul sătesc descoperă sau achiziționează și apoi blochează o piesă de interes general, fără legătură cu restul pieselor sale. Muzeul județean este, la rîndul său, dispus să cedeze muzeelor sătești acele exponate care vin să întregască informațiile privind istoria locală.

Așadar, izolarea cîte unui muzeu sătesc, condus de vreun profesor ambițios și suspicios, care trimite copii pe furis, pe șantierul deschise de noi — (la Șioara elevii s-au dus și au săpat în valul cetății) —, găsește unele piese și apoi le ascunde, este un lucru în afara muzeologiei, a activității științifice și culturale. Țin să adaug că de pe urma „convenței” acesteia, pe care unii profesori vor să o facă muzeelor mari, profită deseori și așa-zii „colecționari particulari,” care caută piese rare pentru a le vinde apoi.

Sigur că toate lucrurile acestea, în modul cel mai strict, le va putea rezolva numai mult așteptata lege a muzeelor. Ea va pune capăt braconajului și amatorismului dăunător, va oferi cîmp mai larg de activitate pasiunii împletite cu competența, în spiritul criteriilor științifice și legale. Pînă atunci, noi sîntem datori să susținem începuturile bune, în acele comune unde există condiții de creare a unui muzeu sătesc. Ar trebui, în aceste sate, găsită cîte o casă veche, reprezentativă, care să fie conservată și astfel salvată, destinată adăpostirii colecțiilor. Muzeele sătești ar trebui să-și propună, printre primele sarcini, întocmirea unor fișe cu fotografii privind vechile construcții ale satului. Este o sarcină stringentă — s-a mai spus și scris nu o dată lucrul acesta — și muzeele sătești ar realiza un lucru de valoare cu asemenea fișe documentare.

* * * *

Am consemnat cele spuse de tov. Dănilă Ștefan, adăugînd propunerile și observațiile domniei-sale altor opinii publicate în revista noastră *, asupra muzeelor sătești.

R. S.

* Vezi V. Bușilă, *Muzeele sătești*, în „Revista Muzeelor” nr. 3, 1971.

CAIET DE COMUNICĂRI NR. 8. ORADEA — 1970

Recent a apărut nr. 8 al seriei de „Caiete de comunicări” editate de Muzeul Țării Crișurilor din Oradea, sub egida Comitetului de cultură și artă al județului Bihor. Acest număr este în întregime bazat pe lucrările colectivului de specialiști ai secției de științe naturale. Publicat aproape simultan cu „Catalogul colecției ornitologice” al aceluiași muzeu, el reprezintă un frumos rezultat al seriozității și perseverenței cu care acest nucleu de biologi investighează fauna și flora — actuală și fosilă — din Țara Crișurilor.

Majoritatea articolelor (6 din 10) sînt dedicate ornitologiei, domeniu în care activează mai mulți cercetători din muzeu. După ce T. Beczy arată — foarte complet — situația cuibăritului berzelor în bazinul Crișurilor (în 1958), L. Kovatsi face pe această bază o comparație a situației cu cea din 1968, în valea Erului. El constată o reducere a numărului de cuiburi de 44% în medie, în majoritatea localităților analizate (pe alocuri reducerea e de 83% chiar!), confirmînd astfel scăderea numărului de berze constatată și în alte țări. Omul este, din păcate, factorul principal care determină această

reducere, voit sau nu. T. Beczy și Rozalia Poliș prezintă o situație amănunțită a migrației cocorilor, în 1967—1968, pe teritoriul cuprins între Crișuri și Beretău (70 de localități din 3 județe). Acest pasaj este amplu, totuși mai redus decît în trecut. L. Kovatsi înregistrează dispariția în masă (circa 80%) a lăstunilor (*Delichon urbica*) în zilele reci din 5—15 iunie 1962, în jurul localității Odorheiu Secuiesc (jud. Harghita). El interpretează biologic cauzele acestei adevărate „catastrofe”, care a atins mai puțin rîndurile (*Hirundo rustica*). Tot L. Kovatsi aduce însemnate contribuții la cunoașterea răspîndirii sfrinciocului mare (*Lanius excubitor*) în Transilvania, adăugînd 80 de noi observații, precum și date de biologie a cuibăritului, hrănire. Într-o altă lucrare, el redă pe scurt rezultatele observațiilor avifaunistice făcute în zona Crișurilor între 1966—1969. Cele 159 de specii enunțate au fost găsite în 81 de localități. Printre ele se află numeroase specii ocrotite sau apărute incidental în regiune.

În domeniul paleontologiei se înscrie o vastă lucrare a lui T. Jurcsák, referitoare la vîrsta teraselor și a locurilor fosilifere din împrejurimile ora-